Ігор О. Коломієць, Дмитро І. Буренков

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

У статті досліджено особливості функціонування банківського кредитування в Україні в умовах воєнної економіки та посткризової адаптації фінансового сектору. Проаналізовано сучасний стан банківської системи, зокрема процеси її очищення, структурну трансформацію та підвищення ролі державних банків, частка яких у активах перевищує половину ринку. Визначено, що ключовими характеристиками досліджуваного періоду є висока ліквідність банківської системи, значна концентрація ресурсів у безризикових інструментах, а також наявність ефекту «пастки ліквідності», що стримує активне кредитування реального сектору економіки.

Обґрунтовано, що у 2022–2023 роках відбулося суттєве реальне скорочення кредитування внаслідок інфляційних процесів та підвищених ризиків, що призвело до дефіциту позикового капіталу. Водночас починаючи з 2024 року спостерігається поступове відновлення кредитної активності, яке у 2025 році набуває стійкого характеру. Зокрема, темпи приросту кредитного портфеля перевищують рівень інфляції, що свідчить про реальне розширення фінансування економіки. Встановлено, що змінюється структура доходів банків: зростає роль процентних доходів від кредитування, що вказує на повернення банків до класичної функції фінансового посередництва. Доведено, що сучасна модель розвитку банківського сектору має дуалістичний характер: з одного боку, вона забезпечує фінансову стабільність та підтримку критично важливих галузей, з іншого — формує обмеження для розвитку конкурентного середовища та приватного кредитування.

Ключові слова: банківська система, кредитування, ліквідність, воєнна економіка, державні банки, фінансова стабільність, кредитний портфель, інфляція, монетарна політика, фінансове посередництво.